

ZÁKON

ze dne 2018,

kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 193/2018 Sb., zákona č. 169/2018 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 151/2017 Sb., zákona č. 319/2016 Sb., zákona č. 370/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 268/2015, zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 196/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 288/2011 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 341/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 288/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 347/2009 Sb., zákona č. 97/2009 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 80/2006 Sb., zákona č. 311/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 80/2006 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona 358/2003 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 256/2002 Sb., zákona č. 259/2002 Sb., zákona č. 489/2001 Sb., zákona č. 132/2000 Sb. a zákona č. 102/2000 Sb., se mění takto:

1. V § 19 se text odstavce 2 písm. h) označuje jako odstavec 2 písm. i) a vkládá se nový text odstavce 2 písm. h):
„h) odstavovat silniční vozidlo, které nemá po dobu delší než 3 měsíce platné osvědčení o technické způsobilosti vydané stanicí měření emisí a stanicí technické kontroly^{10a)} (dále jen „nezpůsobilé vozidlo“).

Doplňuje se poznámka „^{10a)}“ ve znění:

^{10a)} Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 302/2001 Sb., o technických prohlídkách a měření emisí vozidel

2. V § 19c se nadpis mění tak, že původní znění se nahrazuje textem: „Odstranění vraku a nezpůsobilého vozidla vlastníkem pozemní komunikace“
3. V § 19c se vkládají nové odstavce 3. a 4. v tomto znění:

„(3) Silniční správní úřad uloží na návrh vlastníka pozemní komunikace provozovateli nezpůsobilého vozidla odstaveného na dálnici, silnici nebo místní komunikaci ho odstranit a odstavit mimo takovou pozemní komunikaci.

(4) Po marném uplynutí 2 měsíců ode dne, kdy byla pravomocně uložena povinnost podle odstavce 3, přemístí vlastník pozemní komunikace nezpůsobilé vozidlo na náklady jeho provozovatele na vybrané parkoviště. Nepřevezme-li provozovatel vozidlo z vybraného parkoviště ve lhůtě 6 měsíců ode dne jeho odstranění z pozemní komunikace, zajistí vlastník pozemní komunikace předání nezpůsobilého vozidla na náklady jeho provozovatele provozovateli zařízení ke sběru, výkupu, zpracování, využívání nebo odstraňování autovraků³⁷⁾. Ustanovení § 19b odst. 8 se užije obdobně.“

4. V § 19c se původní odstavec 3. označuje jako odstavec 5. a za slova „v řízení podle odstavce 1“ se vkládá text „nebo podle odstavce 3“.
5. V § 19c se původní odstavec 4. označuje jako odstavec 6.
6. V § 42a se text v odstavci 1 písm. i) „na dálnici, silnici nebo místní komunikaci provádí činnost, která je podle § 19 odst. 2 písm. a) až g) zakázána“ nahrazuje textem „na dálnici, silnici nebo místní komunikaci provádí činnost, která je podle § 19 odst. 2 písm. a) až i) zakázána“.
7. V § 42b se text v odstavci 1 písm. i) „na dálnici, silnici nebo místní komunikaci provádí činnost, která je podle § 19 odst. 2 písm. a) až g) zakázána“ nahrazuje textem „na dálnici, silnici nebo místní komunikaci provádí činnost, která je podle § 19 odst. 2 písm. a) až i) zakázána“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem následujícím po jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Zhodnocení platné právní úpravy

Novelou č. 268/2015 Sb. zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen zákon), platnou od 31. 12. 2015, došlo k zásadním změnám v procesu odstraňování vraků silničních vozidel z pozemních komunikací. Dle nové definice, uvedené v § 19 zákona, je vrakem vozidlo, které „je pro závady v technickém stavu zjevně technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích a obnovení způsobilosti by si vyžádalo výměnu, doplnění nebo opravu podstatných částí mechanismu nebo konstrukce silničního vozidla“.

Citované ustanovení odkazuje na zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, kde není výslovně uvedena definice podstatných částí mechanismu nebo konstrukce, pouze se v § 73 uvádí, co tento zákon považuje za změnu podstatných částí mechanismu nebo konstrukce silničního vozidla – změnu pohonu, motoru, karoserie, pérování a kol. Z důvodové zprávy k zákonu č. 268/2015 Sb. lze dále vyčíst: „Technické závady, které z vozidla činí vrak, musí být zjevné, tj. seznatelné pouhou prohlídkou vozidla na místě, a musí se týkat podstatných částí mechanismu nebo konstrukce silničního vozidla dle § 73 odst. 2 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (zejm. motoru a karoserie vozidla)“.

Z uvedeného vyplývá, že nezpůsobilost nemůže být vyvolána chybějící registrační značkou (RZ) nebo propadlou technickou prohlídkou (TP), protože v takovém případě by se jednalo o závady právní, nikoli technické. Závady se musí týkat vyjmenovaných podstatných částí a existence takových závad, které by si vyžadovaly opravu, výměnu, nebo doplnění nefunkční části musí být zcela zjevná, tedy viditelná na první pohled i bez provedení podrobnější technické expertízy.

V praxi to znamená, že na komunikacích zůstávají dlouhodobě odstavena vozidla, jejichž stav se vlivem povětrnostních podmínek a vandalismu postupně zhoršuje. Kromě zanesení prachem, listím, prorůstáním travou či keři jsou postupně poškozována nebo odcizena přední, zadní, směrová nebo mlhová světla, stěrače, boční okénka, čelní sklo, zpětná zrcátka, součásti palubní desky a interiéru, vozidla mívají vypuštěné pneumatiky, slouží jako skladiště materiálu, věcí nebo noclehárna lidí bez domova a celkově vypadají velice tristně. Protože jim však nechybí nebo nevyžaduje zjevně opravu žádná z výše uvedených podstatných částí, nelze s vozidly ani po několika letech bez pohybu a projevu zájmu jejich provozovatelů naložit jako s vraky, což místní úřady vystavuje těžko zvladatelnému tlaku rozrušených občanů zejména v hustě obydlených oblastech s nedostatkem parkovacích míst.

Nejméně pochopitelná je pak pro veřejnost skutečnost, že odstavením vozidla bez RZ a platné TP v řadě ostatních zaparkovaných vozidel s vysokou pravděpodobností nedochází ani k porušení zák. č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, podle jehož § 38 sice provozovatel silničního vozidla nesmí takové vozidlo na pozemních

komunikacích provozovat, ale pojem „provozovat“ není v zákoně definován a dle názoru příslušných správních orgánů se provozováním vozidla rozumí umožnění jeho jízdy. Např. odbor dopravněsprávních činností Magistrátu hl. m. Prahy tento svůj názor dokládá citací z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 3. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3925/2013, podle kterého mj. „i stojící vozidlo je v provozu, dokud není z provozu vyřazeno vhodným a místu, času, jakož i jiným okolnostem přiměřeným způsobem, např. takovým postavením mimo pravidelnou jízdní dráhu, že není překážkou pravidelné obecné dopravy a že při ní není třeba mít na ně zřetel. V provozu tedy není vozidlo, které je z něj vyřazeno vzhledem ke konkrétním okolnostem vhodným a přiměřeným způsobem tak, aby nevytvářelo překážku pro ostatní účastníky provozu. Zpravidla tomu tak bude v případě odstavení vozidla na k tomu určeném parkovišti či odpočívadle.“

Společným znakem výše uvedených vozidel je dlouhodobý nezájem jejich provozovatelů o jejich technický stav, což v drtivé většině případů vede k tomu, že vozidla nemají třeba i několik let platné osvědčení o technické způsobilosti vydané stanicí měření emisí a stanicí technické kontroly, často i po dobu několika let. Některá z těchto vozidel už osvědčení ani získat nemohou, protože ke dni 30. 6. 2015 zanikla v polopřevodu. Podle přechodného ustanovení čl. II bodu 4. písm. b) zák. č. 239/2013 Sb. se silniční vozidlo považuje za zaniklé, pokud ke dni nabytí účinnosti citovaného zákona není u tohoto vozidla zapsán v registru silničních vozidel jeho vlastník a do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona (1. 1. 2015) není podána žádost o zápis vlastníka silničního vozidla do registru, a přestože taková situace u mnoha vozidel skutečně nastala, zůstávají nadále odstavena na komunikacích. V každém případě platí, že pokud se provozováním vozidla všeobecně rozumí umožnění jeho jízdy, své místo na komunikaci nemohou tato vozidla bez platného osvědčení o technické způsobilosti opustit jinak než prostřednictvím odtahové služby, nikoli vlastní silou. Veřejná komunikace, určená zákonem k užití silničními a jinými (nepochybně míněno k provozu způsobilými) vozidly a chodci, se tak stává plochou pro bezplatné uskladnění soukromého majetku, který ve stávajícím stavu jeho provozovatel nesmí používat k původnímu účelu - provozu na pozemních komunikacích pro přepravu osob, zvířat nebo věcí, a o který často už ani nemá zájem, pouze není ochoten vynaložit čas a úsilí na likvidaci vozidla legální cestou.

Takovému jednání je dle názoru předkladatele nutno zabránit, žádný aktuální právní předpis jej doposud výslovně nezakazuje.

Principy navrhované právní úpravy

Navrhuje se proto rozšířit výčet činností, které jsou dle § 19 zákona na dálnicích, silnicích a místních komunikacích zakázány, o položku „odstavovat silniční vozidlo, které nemá po dobu delší než 3 měsíce platné osvědčení o technické způsobilosti vydané stanicí měření emisí a stanicí technické kontroly“, s odkazem na zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a jeho prováděcí vyhlášku č. 302/2001 Sb., o technických prohlídkách a měření emisí vozidel. Díky tomu by se do budoucna na uvedených komunikacích směla vyskytovat pouze vozidla, která prošla pravidelnou technickou prohlídkou s kladným výsledkem, a to včetně vozidel na komunikaci pouze ponechaných, tak

jako je tomu u povinnosti pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla dle zák. č. 168/1999 Sb.

V návaznosti na nově vzniklý zákaz je upraveno znění §§ 42a a 42b tak, aby jeho případné porušení bylo možno jakožto přestupek sankcionovat obdobně jako v případě odstavení vaku na komunikaci.

Aby vozidla odstavená v rozporu s navrhovanou právní úpravou bylo možno z komunikace odstranit také fyzicky, a nikoli k tomu pouze pod pohrůžkou uložení sankce nutit provozovatele, což může být v případě jeho nedohledatelnosti neúčinné, navrhuje se dále úprava § 19c. Nově bude mít stejně jako v případě vraků vlastník komunikace možnost podat silničnímu správnímu úřadu návrh na uložení povinnosti jeho provozovateli odstranit „nezpůsobilé vozidlo“ z dálnice, silnice, místní komunikace a odstavit ho mimo takovou pozemní komunikaci. Silniční správní úřad i v tomto případě návrh vlastníka komunikace projedná ve správním řízení a rozhodne o něm. Záměrně není uvedena komunikace veřejně přístupná účelová, která jednak často není ve vlastnictví státu/kraje/obce, jednak se do této kategorie nezařazuje správním rozhodnutím a často tak vznikají spory o to, zda se vůbec o veřejně přístupnou účelovou komunikaci jedná či nikoli.

V případě vraků byl tento procesní postup spolu se změnou jejich definice do praxe zaveden teprve zákonem č. 268/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Vedení správního řízení je často v praxi velice komplikované a zdlouhavé, zejména v případě, kdy provozovatelem je osoba neznámá (vozidlo zaniklé či s demontovanou registrační značkou a VIN není zvnějšku viditelný), neznámého pobytu nebo se jí prokazatelně nedaří doručovat. Takové osobě je nutno v souladu ustanovit opatrovníka, nejčastěji nezávislého advokáta, který jediný je schopen a zejména ochoten i přes zcela opačný zájem veřejnosti nestranně a aktivně hájit práva svého opatrovance tak, jak to vyžaduje správní řád a judikatura soudů, včetně ústavního (viz např. rozsudek ÚS 629/04). Správní řízení je však pravděpodobně jediný způsob, jak provozovateli vozidla zajistit spravedlivý proces, když jeho výsledkem může být významný zásah do jeho vlastnického práva. Proto i v případě odstraňování nezpůsobilých vozidel je vhodné tento postup dodržet.

Nesplní-li provozovatel pravomocně uloženou povinnost a vozidlo ve lhůtě dvou měsíců z komunikace neodstraní, navrhuje se, aby nezpůsobilé vozidlo vlastník komunikace v první fázi nelikvidoval, ale pouze přemístil na náklady jeho provozovatele na vybrané parkoviště, protože na rozdíl od vaku může stále mít významnou hodnotu a získání osvědčení o technické způsobilosti může v některých případech vyžadovat pouze přijatelné náklady. Teprve v případě, že si jej jeho provozovatel ani ve lhůtě do šesti měsíců od odstranění z komunikace nevyzvedne, vlastník komunikace předá vozidlo k likvidaci. To dává možnost provozovateli, který se o probíhajícím řízení nedozvěděl například proto, že mu bylo doručováno fikcí, nebo protože mu byl ustanoven opatrovník, si vozidlo v dostatečně dlouhé době vyzvednout. Lhůtu 6 měsíců již dnes poskytuje § 19b zákona v účinném znění

provozovateli k vyzvednutí vozidla před rozhodnutím silničního správního úřadu o jeho prodeji v případě, že vozidlo bylo z komunikace odstraněno z důvodu nerespektování dočasného zákazu stání nebo zastavení podle § 19a a nebylo možno jej po pominutí důvodů pro odstranění vrátit na stejné místo.

Pravomocné rozhodnutí v řízení s provozovatelem, který je znám, ale nereaguje, lze při dodržení všech postupů a lhůt dle správního řádu získat přibližně za tři měsíce od podání návrhu (ohledání na místě, získání informace o provozovateli z registru vozidel, oznámení o zahájení řízení a poskytnutí možnosti seznámit se s podklady a vyjádřit se k nim, rozhodnutí ve věci a lhůta pro odvolání, v případě účastníka nepřebírajícího poštu dvakrát lhůta pro uložení písemnosti). V případě ustanovení opatrovníka a jeho odvolání se doba prodlužuje v závislosti na vytíženosti odvolacího orgánu. Následuje zákonná dvouměsíční lhůta k dobrovolnému splnění povinnosti samotným provozovatelem, po jejím marném uplynutí, kdy vozidlo zůstává na komunikaci bez znaku zájmu provozovatele, následuje přemístění vozidla na vybrané parkoviště a 6 měsíců k převzetí vozidla. Pokud se ani za takto dlouhou dobu provozovatel o osud svého vozidla nezajímá a nepostrádá ho, lze předpokládat, že případů, kdy provozovatel projeví o své vozidlo zájem z jím nezaviněných důvodů až po jeho fyzické likvidaci, bude jen mizivé procento.

Pokud by se přesto navrhovaná úprava jevila jako příliš přísná, lze prodloužit lhůtu pro převzetí nezpůsobilého vozidla z vybraného parkoviště. Je však nutno mít na paměti, že prodlužování doby jeho umístění a zabezpečení na vybraném parkovišti generuje vlastníkově komunikace (nejčastěji obci) náklady a zvyšuje rovněž nároky na velikost potřebných odstavných ploch.

Další případnou alternativou je institut prodeje vozidla vlastníkem komunikace po marném uplynutí lhůty pro převzetí vozidla tak, jak je již dnes zakotven v účinném znění §19b zákona. S ohledem na stav dlouhodobě odstavených vozidel se však tato varianta nejeví jako efektivní, zejména když je možno při odstraňování nezpůsobilých vozidel postupovat od těch, jejichž zůstatková hodnota je již na první pohled minimální.

Nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Navrhovaná změna nebude mít žádný negativní vliv na státní rozpočet. Dopad na rozpočty krajů a obcí bude omezený v rozsahu personálních nákladů na administrativu spojenou s vydáváním rozhodnutí podle nově formulovaného ustanovení § 19d zákona a realizací odstranění nezpůsobilých vozidel z pozemních komunikací. Tento dopad je však nezbytnou podmínkou pro naplnění účelu a smyslu novely zákona.

Soulad s ústavním pořádkem a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR

Předložený návrh není v rozporu s ústavním pořádkem ani s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy ČR.

Zvláštní část

K čl. I.

K čl. I. bod 1.

Stávající znění § 19 se doplňuje o zákaz odstavovat silniční vozidlo, které nemá po dobu delší než 3 měsíce platné osvědčení o technické způsobilosti vydané stanicí měření emisí a stanicí technické kontroly“, s odkazem na zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a jeho prováděcí vyhlášku č. 302/2001 Sb., o technických prohlídkách a měření emisí vozidel.

K čl. I. bod 2., 3., 4. a 5.

Ustanovení § 19c pojednávalo dosud výslovně jen o odtahu „vraků“. Navrhované doplnění spočívá v doplnění procesní úpravy odstranění „nezpůsobilých vozidel“ a tomu odpovídající změnu nadpisu ustanovení § 19c zákona. Novelou se zákon doplňuje o nová ustanovení § 19c odst. 3 a odst. 4 upravující procesní postup, tak, aby vlastník komunikace měl možnost podat silničnímu správnímu úřadu návrh na uložení povinnosti jeho provozovateli odstranit „nezpůsobilé vozidlo“ z dálnice, silnice, místní komunikace a odstavit ho mimo takovou pozemní komunikaci. Silniční správní úřad i v tomto případě návrh vlastníka komunikace projedná ve správním řízení a rozhodne o něm.

Nesplní-li provozovatel pravomocně uloženou povinnost a vozidlo ve lhůtě dvou měsíců z komunikace neodstraní, navrhuje se, aby nezpůsobilé vozidlo vlastník komunikace v první fázi nelikvidoval, ale pouze přemístil na náklady jeho provozovatele na vybrané parkoviště, protože na rozdíl od vraku může stále mít významnou hodnotu a získání osvědčení o technické způsobilosti může v některých případech vyžadovat pouze přijatelné náklady. Teprve v případě, že si jej jeho provozovatel ani ve lhůtě do šesti měsíců od odstranění z komunikace nevyzvedne, vlastník komunikace předá vozidlo k likvidaci. To dává možnost provozovateli, který se o probíhajícím řízení nedozvěděl například proto, že mu bylo doručováno fikcí, nebo protože mu byl ustanoven opatrovník, si vozidlo v dostatečně dlouhé době vyzvednout. Lhůtu 6 měsíců již dnes poskytuje § 19b zákona v účinném znění provozovateli k vyzvednutí vozidla před rozhodnutím silničního správního úřadu o jeho prodeji v případě, že vozidlo bylo z komunikace odstraněno z důvodu nerespektování dočasného zákazu stání nebo zastavení podle § 19a a nebylo možno jej po pominutí důvodů pro odstranění vrátit na stejné místo.

K čl. I. bod 3.

Nově se rozšiřuje § 42a (pokuty nepodnikajícím fyzickým osobám) o sankci za porušení nově vložené povinnosti, vyplývající z doplněného § 19 odst. 2 písm. h) a přečíslovaného písm. i). Stávající znění zákona nesystémově vynechává současný bod označený písm. i) z režimu sankcí podle § 19 odst. 2 zákona.

K čl. I. bod 4.

Nově se rozšiřuje § 42b (pokuty podnikatelům a právnickým osobám) o sankci za porušení nově vložené povinnosti, vyplývající z doplněného § 19 odst. 2 písm. h) a přečíslovaného písm. i). Stávající znění zákona nesystémově vynechává současný bod označený písm. i) z režimu sankcí podle § 19 odst. 2 zákona.

K čl. II.

Účinnost zákona se navrhuje stanovit dnem následujícím po jeho vyhlášení.

V Praze dne 2. října 2018

Miroslav Kalousek, v.r.

Márkéta Pekarová Adamová, v.r.

Dominik Feri, v.r.

Helena Langšádlová, v.r.

František Vácha, v.r.

Vlastimil Válek, v.r.